

De roemloze beroemde

In 1922 kwam geheel onverwachts een Egyptische koning uit de 18e dynastie in het wereldnieuws. Een verrijzenis? Neen, maar wel de sensationele ontdekking van het graf van Toetanchamon, die amper 10 jaar regeerde (1358-1349 v.C.) en zeer jong overleed. Sensationele ontdekking van een ongeschonden graf, dat schatten aan goud bevatte en van cultureel standpunt uit ongemeen belangrijk was, om het precieze beeld van een periode van ongeveer 34 eeuwen geleden! Het graf van deze farao werd na jarenlange systematische archeologische opzoekingen door de Engelse Egyptoloog Howard Carter (1873-1939)

ontdekt. Deze geleerde had zijn diensten aan de Engelse Lord Carnarvon aangeboden, toen deze om gezondheidsredenen in Egypte verbleef en zich bij wijze van tijdverdrijf voor kunst en archeologie begon te interesseren. Het graf van Toetanchamon werd gevonden in het beroemde "Dal der Koningen", een afgelegen vallei ten westen van de oude Egyptische hoofdstad Thebe in Boven-Egypte, waar vele andere rotsgraven liggen. Het graf bevindt zich juist onder de tombe van Ramses VI, die reeds in de oudheid was geopend. Hadden de opgravingswerken van deze tombe de toegang tot het graf van Toetanchamon onder zand en steengruis versperd? Of stond het in de sterren geschreven, dat het roemrijke Egyptische verleden de rumoerige 20e eeuw nogmaals zou verrassen? Men wist wel, dat er in de 18e dynastie een Toetanchamon had geleefd, maar zijn bestaan was met een sluier van onbekendheid bedekt. Het kwam Carter bevreemdend voor, dat de farao's die vóór en na Toetanchamon geregeerd hadden, allen een rotsgraf hadden gekregen. Dit feit deed bij Carter de hoop oplaaien, dat er van deze vorst ook een graf moest bestaan, maar dat het nog niet gevonden was en vroeger ontsnapte aan de rooflust van de plundersaars, die sinds eeuwen het "Dal der Koningen" hadden geteisterd. Toen Carter de toegang tot het graf ontdekte, geloofde hij aanvankelijk aan de ontmanteling van een geheime bergplaats. Hij stond voor een trap, die naar een deur van bescheiden afmetingen leidde. Groot was zijn verwondering, toen hij vaststelde, dat de deur verzegeld was! Achter de deur wachtte hem de droom van een groot verleden: de grafkamers van Toetanchamon en het geheim van diens leven, waarover

men in het duister tastte. Een rechte gang van 1,70 meter breedte leidde naar een tweede verzegelde deur. Trap, eerste verzegelde deur, gang en tweede verzegelde deur liggen in een rechte lijn en vormen een schacht, die 13,60 meter diep de rots indringt. Achter de tweede verzegelde deur trof Carter vier schatkamers aan, waarvan de grootste 8 meter bij 3,60 meter meet. Het viel de geleerde op, dat alle kamers eerder op slordige wijze met voorwerpen waren opgevuld. Maar wat een pracht! Juwelen, waaronder het gouden halssnoer met een grote hanger, versierd met mestkevers, meubelen, scheepsmodellen, wandelstokken, vazen, allerlei snij- en schilderwerk, zoals de prachtige miniatuurschildering, die voorkomt op een kleine klerkist, de farao in een strijdgewoel voorstellend. De koningsmummie zelf werd pas na weken verdere opgravingen ontdekt. Ze was in kostbare gewaden gewikkeld in een stel van drie kisten die een menselijke vorm vertoonden. De eerste kist was van massief goud. De driedelige lijkstond stond opgesteld in een stenen sarcofaag, die op haar beurt paste in vier houten, met goud beklede katafalken! Merkwaardig was het feit, dat de hele tombe in een zeer kleine ruimte geborgen werd, veel te bescheiden voor een farao! Carter, die maanden nodig had om de ganse rijkdom te inventariseren en te bergen, staafde met zijn ontdekking de mening, dat de graven van de veel machtiger farao's ongemene rijkdommen moeten bevat hebben. Tevens werd hierdoor bevestigd, dat de roof van deze tomben de grootste cultuurrijdommen heeft doen verdwijnen. Toetanchamon dankt bijgevolg zijn beroemdheid aan de ontdekking van zijn graf, want als farao heeft hij helemaal geen belangrijke rol gespeeld. De grote hervormer Echnaton had slechts dochters. Toen twee van zijn schoonzonen vroegtijdig

stierven, ging de erfopvolging over op een andere schoonzoon, die Toetanchaton heette, dit is "het levende beeld van Aton". Toen Echnaton in 1358 v.C. overleed, nam Toetanchaton het bewind in handen en regeerde tot 1349 v.C. Volgens afbeeldingen in zijn graf weergevonden, moet zijn gemalin, Anchesenamon, beeldschoon geweest zijn. Spijtig genoeg overleed Toetanchaton alvorens hij een volwaardig farao geworden was. Als jonge koning ondervond hij bovendien veel tegenkating. De godsdienstige hervormingen van Echnaton hadden immers in Egypte veel verwarring en weerstand teweeggebracht, vooral vanwege de Amonpriesters. Toen Echnaton overleed, traden deze priesters weer op de voorgrond en slaagden erin de koninklijke familie opnieuw tot de cultus van Amon te verplichten. De jonge farao, Toetanchaton, moest de hoofdstad van Echnaton, Achet-Aton, verlaten en zich opnieuw te Thebe vestigen. Zijn naam werd eveneens gewijzigd in Toetanchamon, dat wil zeggen "het levende beeld van Amon". Toen Toetanchamon overleed, was hij nog geen 20 jaar oud. Hij had geen rechtstreekse erfgenamen en zijn jonge, mooie gemalin, werd

het slachtoffer van het intrigerende hof. De voormalige vizier Eje, een oud man, wilde haar huwen. In haar nood vroeg zij zelf een zoon van de machtige Hittieten-vorst Sjoepiloeioema ten huwelijk. Toen deze naar Egypte afreisde, werd hij onderweg op heimzinnige wijze vermoord. Dat Eje hierin de hand had, lijkt meer dan waarschijnlijk. Hij kreeg in elk geval Anchesenamon in zijn macht, huwde haar en werd meester van het Nijldal. Zijn bewind

In 1922 herleefde de Egyptische oudheid, toen de Engelse archeoloog Carter het graf van Toetanchamon, farao uit de 18e dynastie, ontdekte. Deze eerder onbelangrijke vorst had gedurende bijna 34 eeuwen in het goud gelegen en zijn tombe openbaarde het ongeschonden geheim van een groot en rijk verleden. Zo is Toetanchamon het symbool geworden van een wereldmacht, die gedurende vele eeuwen als een lichtende ster aan het firmament schitterde.

betekende het einde van de beroemde 18e dynastie.

Toetanchamon leeft echter voort. De meeste voorwerpen worden in het museum te Kaïro bewaard. Daar kan men onder meer de vergulde en beschilderde delen van een houten troon bewonderen, waarop Toetanchamon en zijn gemalin in een idyllisch taferel afgebeeld staan. Het is een uniek voorbeeld van de revolutionaire stijl van Echnaton, want Toetanchamon leunt met zijn arm nonchalant op de rug van zijn stoel, terwijl zijn gemalin zachtjes haar hand op zijn schouder legt. Houdingen, die de vormelijke Egyptenaren niet bevielen!...

